

Tenderen voor circulaire woningbouw

Merosch Open Source 29 nov 2022

Irma Thijssen, RVO

Even voorstellen

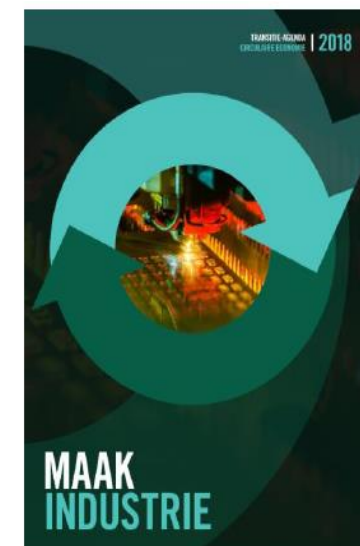
Irma Thijssen
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Senior adviseur duurzaam bouwen
Transitieteam Circulaire Bouweconomie
PIANOO Buyer Groups Houtbouw
Jury Houtbouwprijs
Irma.thijssen@rvo.nl

Circulaire Economie

- > In 2050: 100% circulair
- > In 2030: 50% reductie primaire grondstoffen
- > Grondstoffenakkoord: 400 organisaties
- > Transitie Agenda's:
  - Biomassa and Voeding
  - Plastics
  - Maakindustrie
  - **Bouwsector**
  - Consumentengoederen

Transitieteam Circulaire Bouweconomie

Samenwerking van overheid
en markt

In opdracht van het kabinet;
100% circulair bouwen in 2050

Hele bouwketen: initiatief –
opdracht - uitvoering - beheer

BenU en GWW/Infra

TA: Van knelpunten naar speerpunten

To do 2019 - 2023:

1. Ontwikkel vraag, aanbod en markt
2. Meten en beoordelen
3. Wet- en regelgeving die niet knelt, wel stimuleert
4. Creëren van kennis en bewustwording

Overheid als launching customer

> RVB, RWS, Buyer Groups

Transitieteam CBE: Prio's 2023

Vier prio's

- > Doorontwikkeling MKI/MPG/NMD
- > Financiële kaders en waardering
- > Opschaling secundair materiaal
- > Visie op systeemverandering

Plus?

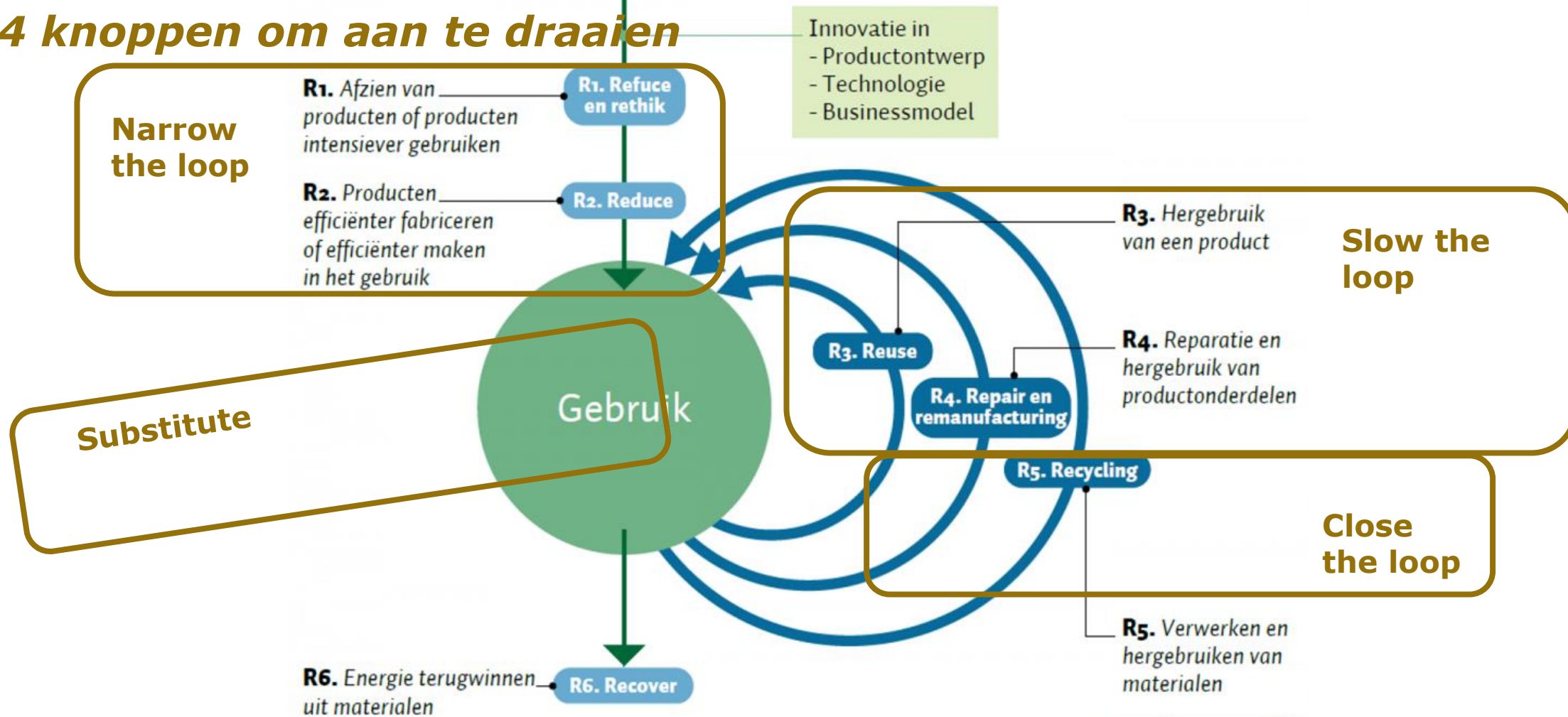
- > Opschaling biobased
- > Focus op bestaande woningbouw
- > Nationaal Programma Circulaire Economie

Min IenW en PBL

Circulariteitsdoelen obv R-ladder

4 knoppen om aan te draaien

Bron: PBL (2019) | ESB

Materiaalstromen en Milieu impact BenU

EIB & Metabolic 2022:

- > Theoretisch gat tussen vraag en aanbod in B&U is 80%.
- > Beton veruit de grootste massa stroom in de B&U.
- > Ruim 85% betreft primaire grondstoffen.
- > Grootste deel van MKI zit in verduurzaming woningbouw.

ICLEI Circularity Gap: gat 80%.

80% in te vullen > biobased?

NIBE: Nu 2% biobased, m.n. hout; overig biobased is 0,1%. Opschalingskansen > 50%.

1. Narrow the loop

PREVENTIE

REDUCTIE VAN
LEVENSCYCLUSIMPACT

- Minder bouwen.
- Gaat om huisvesting (niet nieuwbouw).
- Transformatie, renovatie, voordeurdelen, optoppen, binnenstedelijk bouwen.
- Bouwen in buitengebied heeft 9x hogere milieu impact dan binnenstedelijk.

Slow the loop

TOEKOMST BESTENDIG

- Minder materialen.
- Slim onderhoud, repareren ipv vervangen.
- EIB: instroom is 4,5 x uitstroom.
- EIB: grootste impact in woningbouw, bestaande bouw, installaties.

Close the loop

HERGEBRUIKTE
OBJECTEN

SECUNDAIRE
GRONDSTOFFEN

- Hoogwaardig hergebruik.
- Ook al kost het meer werk, meer tijd, meer geld, meer energie.
- Slimme circulaire materiaalketens opzetten, denken vanuit het aanbod.
- Losmaakbaar en herbruikbaar.

Substitute

HERNIEUWBARE
GRONDSTOFFEN

- Biobased.
- EIB en Circularity Gap: gat is 80%.
- Koppelkansen CO2 opslag, stikstof, gezondheid, minder installaties.
- Verlagen MPG.

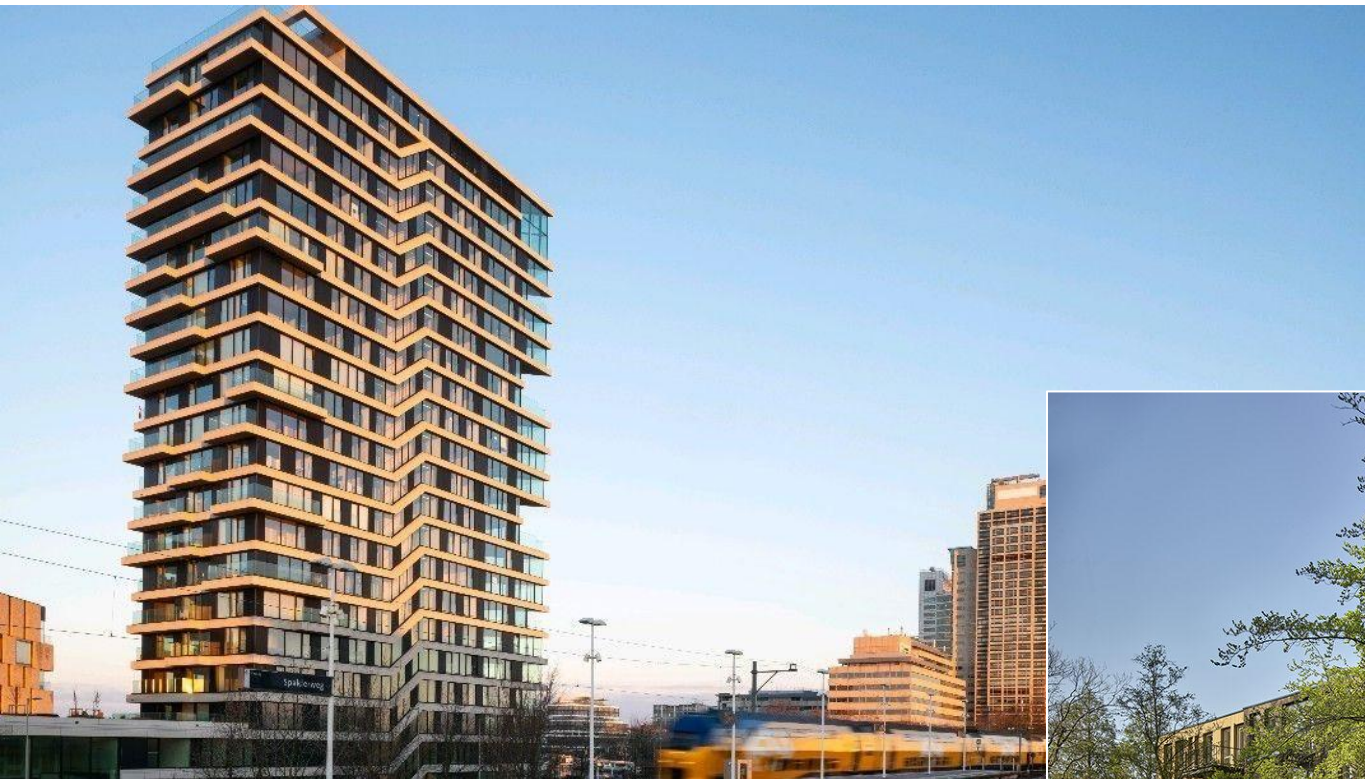
Ontwikkelingen en beleid woningbouw

- > Meerdere ministeries: BZK, I&W, LNV, EZK
- > BZK: MPG aanscherpen en verbreden; CO2 eis?
- > NMD vullen
- > Woondeals en Regiodeals
- > Lente-Akkoord
- > City Deal CCB
- > Green Deal MRA
- > FSC NL HOME programma
- > Versnellingslab ism Cirkelstad, Platform 31, Groene Huisvesters, PIANOo Buyer groups
- > Extra stimulans biobased (agro) via oa Building Balance
- > Subsidies en bv MIA/Vamil

Beleidsdoelen, urgentie en koppelkansen

- > Woningbouw / huisvestingsopgave
- > Klimaat
- > CO2 reductie en CO2 opslag
- > Lage MKI/MPG
- > BENG
- > Aardgasvrij
- > Natuurinclusief
- > Gezondheid
- > Grondstoffenschaarste
- > Leveringszekerheid
- > Schone bouwplaats
- > Prefab/modulair: sneller, minder arbeid
- > Duurzaam bosbeheer
- > Stikstof
- > Biobased > Alternatieve businessmodellen voor boeren
- > Biobased > minder installaties voor verwarming, koeling, ventilatie > betaalbaarheid

Winnaars Houtbouwprijs 2022
HAUT Amsterdam, juryprijs
M'DAM Monnickendam, seriematig

PUUR Wonen Eindhoven

Biobased
isolatie:
vlas,
vezelhenneep,
houtvezel,
cellulose

Opdracht Handreiking Merosch

De vraag:

- > Handreiking voor gemeenten
- > Hoe kun je via tenderen sturen op circulaire woningbouw
- > Gebruik maken van MPG
- > Plus vele andere beleidsopgaven
- > Inspiratie en praktische handvatten
- > Met voorbeelden

Het resultaat:

- > 10 lessen en 20 tips
- > 11 prachtige voorbeelden
- > MPG < 0,5
- > Top 4 strategieën:
  - Houtbouw constructie
  - Modulair
  - Hoogwaardig hergebruik
  - Compact

www.circulairebouweconomie.nl

- › Nieuws
- › Interviews
- › Rapporten
- › Subsidies
- › Films & podcasts
- › Voorbeeldprojecten
- › Bibliotheek
- › Circulaire Bouwcatalogus
- › www.PIANOo.nl
- › www.RVO.nl/bouwen-wonen

